

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иван Петров Видолов

относно: Дисертационен труд на тема: „Депенализацията в българското наказателно право“

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6. Право

Научна специалност: Наказателно право

Докторант: Радослава Маринова Йорданова

1. Актуалност и научна значимост на дисертационния труд

Докторантът Радослава Маринова Йорданова представя за обсъждане пред научно жури, определено със Заповед № РД 38-291/25.06.2019 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, дисертационен труд на тема „Депенализацията в българското наказателно право“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Дисертационният труд представлява задълбочено научно изследване на проблемите на наказателноправната същност на института на освобождаване от наказателната отговорност и практическите проблеми при неговото прилагане, както и на въпроса за взаимовръзката между престъпленията и административните нарушения. Актуалността на темата е очевидна с оглед съвременното състояние на съдебната практика и предизвикателства пред наказателноправната политика, поради което не е нужно да бъде допълнително аргументирана. Необходимо е, обаче да се подчертае актуалността от научна гледна за наказателноправната теория. Авторът е разработил научен труд, който разглежда основанията за освобождаване от наказателна отговорност, анализира съществуващите виждания в правната доктрината относно същността на института и научно прогнозира възможностите за развитие, и усъвършенстване на освобождаването от наказателна отговорност на непълнолетните, с налагане на административно наказание. Освен това докторантът цялостно е изследвал същността на

административните нарушения в Наказателния кодекс, въз основа на което аргументирано обоснова тезата за тяхната несъвместимост със системата на съвременното българско наказателно право. Тези проблеми за първи път са разгледани в българската юриспруденция, в обем на монографичен труд, почиващ на задълбочено изследване и анализ на съдебната практика и правна теория.

Докторантът достига до научни приноси в областта на наказателното право, използвайки и доразвивайки съвременните достижения на наказателноправната теория и практика. Научната новост и изследователска достоверност на получените резултати и изведените от тях изводи са обезпечени от използвания методически инструментариум, приложен съобразно изследователските и етични стандарти. Техният методически издържан подбор, наред със задълбочения подход и изследователската компетентност на докторантът са осигурили разработването на дисертационно изследване, отговарящи на ЗРАСРБ.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Обемът на представения дисертационен труд е 195 страници печатен текст. В структурно отношение научното изследването се състои от въведение, три глави, заключение, библиографски списък на използваната литература. Избраната структура и последователността на изложението позволяват разглежданите проблеми да бъде възприети и анализирани, както самостоятелно, така и в тяхната цялост, което прави достъпни и разбираеми тезите на докторанта и подкрепящите ги аргументи.

В увода на дисертационния труд е обоснована актуалността на изследването и са очертани целите, задачите и неговата методология. Те са ясно и правилно формулирани, което безспорно е съдействало за достигане до резултати от дисертационното изследване.

В глава първа, озаглавена „Общи въпроси“ е направен исторически и сравнителноправен анализ и са разгледани някои основни понятия, свързани с темата на дисертационното изследване. Авторът е направил и сравнения между наказанията и мерките за държавна принуда, диференциацията и индивидуализацията, административното нарушение и престъпление, с което е разкрил основните черти и направил разграничение, необходимо от

методическа гледна точка за последователното изследване на проблематиката в следващите глави.

Глава втора е озаглавена „Освобождаване от наказателна отговорност“. Главата от своя страна е разделена на три параграфа. В първи параграф се разглежда същността на освобождаване от наказателна отговорност, като от позицията на исторически анализ, преглед на теоретичните постановки по проблема са изведени и обосновани характерните черти на института. В тази част, авторът е направил сравнителноправен анализ с институти, изключващи обществената опасност, освобождаването от изтърпяване на наказание и други, въз основа на които е извел някои от основните си научноизследователски тези. Във втори и трети параграф са разгледани въпросите за историческото развитие на института и освобождаването от наказателна отговорност на непълнолетните лица.

Параграф четвърти е посветен на въпроса за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Обсъдени са материалните и процесуални предпоставки за прилагане на института. Разгледани са някои спорни въпроси, свързани с непълнолетните, реабилитацията при освобождаване от наказателна отговорност, които са разгледани в теоретичен план и през актуалната съдебна практика. Разгледани са подробно основанията, при които института не се прилага, като е разкрита тяхната същност и конкретно съдържание.

Глава трета е озаглавена „Административни нарушения по наказателния кодекс. За припокриването на състави на престъпления с административни нарушения.“ В параграф първи на тази глава е разгледана същността на административните нарушения в НК, като е разкрита тяхната същност и са направени някои разграничения. Параграф втори е посветен на припокриването между административните нарушения и престъпления, разкрити са и анализирани някои трудности при тяхното разграничаване, като са очертани и начини за тяхното преодоляване. В последния параграф са разгледани отделните състави на административни нарушения.

В заключението на дисертационния труд са обобщени резултатите от проучването и са систематизирани изводите от изследването, като са изведени и препоръки, почиващи на получените резултати.

3. Препоръки и критични бележки

Към представения дисертационен труд може да бъде отправена една препоръка. Предложенията за промени в наказателното законодателство, свързани с обхвата и приложното поле на освобождаването от наказателна отговорност, с налагане на административно наказание следва да се аргументира и чрез данни за ефективността от въздействието на този институт върху лицата, извършили престъпление. В този смисъл, препоръчвам на докторанта, при издаване на дисертационния труд да обоснове допълнително своите изводи със статистически данни от националната статистика и такива от проведените криминологични изследвания. Те биха могли да илюстрират ефективността от прилагането на по-леки мерки, с което допълнително да се обоснове, че хуманизирането на наказателното законодателство не е предпоставка за увеличаване на престъпността, което е особено важно, с оглед господстващите в нашето общество нагласи и разбирания за наказанието, неговата цел и въздействие.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Дисертационният труд притежава научни приноси в областта на наказателното право, което е видно от направената характеристика на неговото съдържание. Те могат да бъдат обобщени в следните основни точки:

- Дисертационното изследване за първи път разглежда в монографичен обем въпросът за депенализацията в българското наказателно право.

- Разкрито е съдържанието на института на освобождаването от наказателна отговорност и други сходни институти, при които не се стига до реализиране на наказателната отговорност в пълен обем.

- Разгледани и анализирани са въпросите, свързани с административнонаказателната отговорност и са направени разграничения с наказателната отговорност, очертани са основните им черти, като от тази позиция са направени изводи, касаещи препокриването на съставите на административните нарушения и престъпленията.

4. Заключение

Докторантът Радослава Маринова Йорданова притежава задълбочени теоретични познания в областта на наказателното право и доказани

способности за самостоятелни научни изследвания. Представеният дисертационен труд „Депенализацията в българското наказателно право“ има качествата на значимо научно изследване.

Представените и аргументирани научни виждания от докторанта не оставят съмнение, че дисертационният труд е резултат на сериозна работа и личен принос в областта на наказателното право. Научното изследване съдържа задълбочени теоретични обобщения и научни приноси. Те отговарят на изискванията на чл. 6 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и на чл. 27 от Правилника за неговото приложение.

Предвид положителната оценка на представения дисертационен труд и отчитайки сериозния професионален опит на докторанта, с категоричност давам своята положителна оценка и препоръка към научното жури да гласува за придобиване от Радослава Маринова Йорданова на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Стопански, социални и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Наказателно право“.

Член на научното жури:

доц. д-р Иван Видолов

гр. София
16.07.2019 г.